

Ranljivost želje

Tena Štivičić: 64. SNG Nova Gorica, 18. 9. 2024, datum ogleda ponovitve 3. 10. 2024.

DELITE NA

NATISNI

Evin mesec ima 28 dni, pa naj bo februar ali maj. Vrhunec njenega meseca je 14. dne, pa naj bo polna luna ali ne. Tudi 12. in 13. ter 15. in 16. dan nikakor niso zanemarljivi in jih vsekakor kaže jemati v ozir. Ostale dni in noči se Eva lahko (pogojno) sprosti. Vsak prvi dan v mesecu bo tako ali tako prejela nedvoumen rezultat o mesečnem (ne)uspehu pri delu na osebni projektu: otrok.

Mikrokozmos drame 64 hrvaške dramatičarke **Tene Štivičić** (v prevodu **Dijane Matković**) pred nami razgali hrepenenje nekega para, Eve in Danijela. Urbana drama, kakor so jo označili v **SNG Nova Gorica**, kjer je besedilo doživelo slovensko krstno uprizoritev, pred nas predoča dileme sodobnega para, ki se je ravno nekako prebil iz materialnih negotovosti, ko se je med bližanjem štiridesetim nenadoma primoran soočiti z nenadejanimi težavami pri spontani zanositvi. S stisko neplodnosti in oploditve z medicinsko pomočjo, ki sta v družbi vse širše prisotni izkušnji, o katerih pa se začenja glasneje govoriti šele v zadnjem času – lani je nagrado kresnik denimo dobil roman *Pričakovanja* Anje Mugerli, ki se ukvarja z isto tematiko – se je ustvarjalna ekipa uprizoritve 64 odrsko spoprijela z režiserko **Nino Šorak** in dramaturgom **Milanom Ramšakom Markovičem** na čelu.

V jasnem, gladko tekočem sosledju prizorov spremljamo tako razvoj odnosa Eva-Danijel kot zorenje njunih osebnosti, iz katerega vznikajo novi krizni trenutki in novi trenutki preoblikovanja – nove odločitve. Sosledje prekinjajo oz. povezujejo (majhni) monologi, ki jih posamične dramske osebe, oddvojene od siceršnjega dogajanja, pridejo povedat na mikrofona v ospredje odra. Čeprav v intenci kdaj nagovarjajo katero od drugih dramskih oseb (npr. Belin monolog o samskosti vznikne v napetosti do Eve), se od odrske realnosti vselej odmikajo in s publiko, od katere jih ne loči nikakršna navidezna stena, komunicirajo neposredno. Oder sicer zavzema funkcionalno zamišljena, učinkovita scenografija (**Urša Vidic**), ki zgolj s par stenami, vrati ter osnovnimi pohištvenimi elementi omogoči celoten nabor dogajalnih prostorov (prostori v stanovanju para, ambulanti, sosedova vrata oz. spalnica, stanovanje Evine mame oz. Danijelovega očeta). Skladnost s fabulativnimi spremembami prostora in režijskimi poudarki zelo dobro podpira tudi oblikovanje svetlobe (**Marko Vrkljan**).

*DRAMA NATANČNO PREPOZNAVA
NADZOROVALNI DUH NAŠEGA ČASA IN IZ
NJEGA LUŠČI MNOŽINO NASPROTUJOČIH SI
IMPERATIVOV: IMETI OTROKA / NE IMETI
OTROKA, KAKO IN KDAJ IMETI OTROKA /
ZAKAJ OTROKA NIKAKOR NE IMETI – NE
GLEDE NA TO, KATEREMU DRUŽBENEMU
PREPRIČANJU POSAMEZNIK UTEGNE
SLEDITI, PA JE VSELEJ POMEMBNO, DA JE
PRI TEM USPEŠEN.*

Trdnost režijsko-dramaturške strukture igralcem omogoča varnost, znotraj katere se lahko srečajo z ranljivostjo. Osamljenost in gradnja zidov pred drugim, težnja po skupnosti in potreba po posamičnosti – ter hrepenenja, hrepenenja! – so kontradiktorna občečloveška občutja. Eva **Nike Rozman** je pokončna in močna ženska, ki se je s strastjo odločila slediti klicu starševstva, Danijel **Jureta Kopušarja** pa ji pri tem sledi ter jo z ljubečo nežnostjo skuša podpreti, kakor ve in zna. Tako Nika Rozman kakor Jure Kopušar sta odlična, njuna lika pa do potankosti izrisana v vsej silovitosti in ranljivosti njunih čustvovanj. Kemija med igralcema je spočetka očitno iskriva, in čeprav v službi zgodbe njena svetilnost pojenja, vez med igralcema (in njunima likoma) ostaja pretočna, oba pa visoko odzivna na valovanje emocij, ki buta ob obale njunih rastočih okopov. Polnokrvna in duše polna je tudi Bela **Urške Taufer**, ki poleg svoje energično-cinične strani razkrije tudi svojo skrito

ranjenost/ranljivost. Socialni krog para dopolnjujejo še nekoliko karikirani Doktor **Blaža Valiča**, ki niha od simpatičnosti do bizarnosti, postreže pa tudi z zvrhano kopico znanstvenih podatkov; neustavljiva, a zaradi karcinoma upočasnjena Evina mama **Helena Peršuh**; mačistično zajedljivi Danijelov oče ter neprepričljivi, Evi kdo ve zakaj zanimivi sosed Aleks **Gorazda Jakominija**.

Za živost predstave je odločilno čvrsto vzpostavljeno in odigrano razmerje med resnostjo in razigranostjo. Neizprosna številka in statistik, ki se tičejo plodnosti in neplodnosti, verjetnosti in dejstev (umetne) oploditve, že od prvega prizora seva v občinstvo iz premičnih steklenih vrat, ki služijo kot tabla za tovrstne zabeleške. Grožnja statistik obvisi v zraku in zlagoma krči prostor upanja, pa vendar jih Eva in Danijel (in njuni bližnji) rahljata z optimizmom ter duhovitostjo. K resnosti prispevajo tudi kostumografija (**Tina Pavlović**) v prevladujočih odtenkih bež in sive ter oblikovanje zvoka (**Jure Mavrič**) in glasba (**Laren Zdravič Polič**). Glasba občasno doda tudi malce humorja – z Doktorjevim popevanjem in pa z rabo in razvojem pop pesmi skupine 4 Non Blondes »What's up«, katere naboj pa se hitro izpoje in nato deluje nekoliko vsiljeno.

64 brez sodb razpira številna vprašanja, kot so vprašanje »naravne nujnosti«, ki Evo prižene na prag nezvestobe, vprašanje potrebe po nenadzoru, ki Danijela zapelje v prostor navidezne svobode v virtualni realnosti, ter vprašanje izbire kariere pred zasebnim življenjem, kakršna je Belina. Drama natančno prepoznava nadzorovalni duh našega časa in iz njega lušči množino nasprotujočih si imperativov: imeti otroka / ne imeti otroka, kako in kdaj imeti otroka / zakaj otroka nikakor ne imeti – ne glede na to, kateremu družbenemu prepričanju posameznik utegne slediti, pa je vselej pomembno, da je pri tem *uspešen*.

Tesnoba in negotovost sta ob toplini, s katero je besedilo tako izpisano kot tudi postavljeno, znosnejši. Eva bo preživela in preživel bo Danijel in preživela bo Bela – vsi bodo preživeli boleče trenutke zbežanosti in nelagodja svojih poznih tridesetih let, pa če se jim hrepenenja izpolnijo ali ne. Vsi dobivajo svoj delež ran, ki v njihove duše in telesa zgodovinijo izkustvo njihovega bivanja – Eva s svojimi »64« oz. danes ca. 20 vbodi hormonskih injekcij, Danijel s svojima polomljenima rokama, Bela s perimenopavzo. Do konca z nami ostaja upanje, da bodo rane zaceljene, zabrazgotinjeni pa močnejši, bolj srčni, modrejši. Dobesedno odsekan konec predstave – sredi stavka zmanjka tako luči kot misli govorečega – nas tako iznenadi in nas pusti z golim dejstvom, da je čas celjenja marsikatere rane daljši in proces zapletenejši, kot bi si želeli.

<https://veza.sigledal.org/kritika/ranljivost-zelje...>

4 / 4

Urška Taufer, Tina Pavlovič, Laren Zdravič Polič, Jure Mavrič, Jure Kopusar, Marko Vrkljan, Blaž Valič, Milan Ramšak Marković, Nina Šorak, Gorazd Jakomini, Nika Rozman, Urša Vidic, Tena Štivičič, Dijana Matković, Helena Peršuh

[OBVEŠČAJTE ME O NOVOSTIH NA PORTALU KRITIKA](#)